

Н.Г.Радченко, к.е.н.,
доцент кафедри «Фінанси, банківська
справа та страхування»
Таврійський державний агротехнологічний університет

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Анотація. *Визначені завдання Національного банку України у сфері забезпечення фінансової стабільності банківської системи. Охарактеризовані основні етапи реалізації Комплексної програми розвитку фінансового ринку. Проаналізовано результати виконання першого етапу Комплексної програми та оцінено їх вплив на основні показники діяльності банків. Проведено порівняльний аналіз інструментів підтримки ліквідності банків. Визначені заходи Національного банку України щодо розвитку «безготівкової економіки».*

Ключові слова: *фінансова стійкість банківської системи, Національний банк, Комітет з фінансової стабільності, системно важливі банки, капіталізація банків, екстрена підтримка ліквідності, «безготівкова економіка».*

E 58

N.G.Radchenko, candidate of economic sciences
Assistant professor of "Finance, banking
and Insurance "
Tavria State Agrotechnological University

STATE REGULATION OF FINANCIAL STABILITY OF UKRAINE BANKING

Summary. *The banking system is central to the economic system of any country in the world. From its state depends on the level of credit resources which necessary for the development of business entities and individuals. In turn, successful business development will ensure timely and full receipt of taxes and other mandatory payments to the state budget. Ensuring financial stability in the country belongs to the priorities of the National Bank of Ukraine.*

National Bank of Ukraine is actively working to reform the financial sector. Most of these measures have had a positive effect on the banking system, including: reducing the number of banking institutions; increase control over the level of capitalization of banks; development of new tools to support the liquidity of banks; the Law of Ukraine "On consumer credit"; introducing measures to reduce the amount of cash payments.

But along with this, there are also some disadvantages that are sure to draw attention. First of all, determine the optimal scale presence of foreign banking capital in the banking market. Equally important area of future work for the National Bank is to improve approaches to determining systemically important banks, taking into account international experience and the requirements of the Basel Committee. The actual problem also is increases the level of confidence in banks by households and business entities.

The solution may, subject to two conditions: first - is expanding the range of services and improve their quality, and the second - improving financial literacy. The latest, in our opinion, should be a priority for both individual banks and the banking system as a whole.

***Keywords:** financial stability of the banking system, the National Bank, the Financial Stability Committee, systemically important banks, the capitalization of banks, emergency liquidity support, "cashless economy."*

Постановка проблеми. Банківська система є центральною ланкою економічної системи будь-якої країни світу. Від її стану залежить, у першу чергу, рівень забезпечення кредитними ресурсами необхідними для розвитку суб'єктів господарювання та фізичних осіб. У свою чергу, успішний розвиток підприємництва, за наявності доступних та дешевих кредитних ресурсів, забезпечить своєчасне та повне надходження податків та інших обов'язкових платежів до державного бюджету країни. Останнє виступає головною умовою підвищення соціальних стандартів суспільства.

На сучасному етапі в умовах політичної та фінансової кризи банківська система України перебуває у стані низької ліквідності та платоспроможності, внаслідок значного відтоку коштів з банківських рахунків та закриття значної кількості банківських установ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема забезпечення фінансової стійкості банківської системи України завжди була і залишається актуальною та цікавою для досліджень, особливо в сучасних умовах. Питання визначення сутності фінансової стійкості та факторів, що її визначають розкриті в наукових працях багатьох вітчизняних вчених, зокрема, Довгаль Ю.С. [1], Гарбар Є.С.[2], Вядрової Н.Г.[3]. Науковці Карчева Г.Т. та Іщенко О.О. [4,5] значну увагу приділили дослідженню напрямів та інструментів оцінки й забезпечення фінансової стійкості банківських установ. Останнім часом багатьох вчених-економістів цікавлять питання визначення системно важливих банків як в Україні так і в інших країнах світу. Такі дослідження проводили Краснова І., Парипа К.В. та Онищенко Ю.І. [6,7,8]. У своїх працях Ткаченко О.О. [9] розкриває порівняльні характеристики фінансової стійкості банківських систем країн Європи. Але, поряд з цим, багато питань, пов'язаних з проблемою забезпечення фінансової стійкості банківської системи залишаються поза увагою. Так, недостатньо дослідженими є питання

визначення рівня та ефективності державного регулювання банківського сектору в Україні.

Цілі статті. Метою статті є оцінка заходів впливу держави на процеси забезпечення фінансової стабільності банків України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення фінансової стабільності в країні належить до першочергових завдань Національного банку України. Ст. 6 ЗУ «Про Національний банк» [10] визначає основні завдання у сфері фінансової стабільності, відповідно до яких Національний банк у межах своїх повноважень сприяє фінансовій стабільності, в тому числі стабільності банківської системи.

Відповідно до ст. 7 Національний банк України за наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи країни, має право визначати тимчасові особливості підтримання ліквідності банків, застосування економічних нормативів, формування та використання резервів для відшкодування можливих втрат за активними операціями банків, запроваджувати обмеження на їх діяльність, у тому числі обмежувати або забороняти видачу коштів з поточних та вкладних (депозитних) рахунків фізичних та юридичних осіб, а також обмежувати або тимчасово забороняти проведення валютних операцій на території України, зокрема операцій з вивезення, переказування і пересилання за межі України валютних цінностей.

Для виконання вище зазначених завдань, у травні 2015 року Національним банком було сформовано додатковий елемент системи органів фінансової стабільності - Комітет з фінансової стабільності Національного банку України. Серед його завдань виділяють: ідентифікацію можливих системних ризиків, що загрожують фінансовій стабільності; розробка пропозицій і рекомендацій з питань мінімізації впливу системних ризиків [11].

Наступним кроком на шляху досягнення фінансової стабільності було затвердження Постановою Правління Національного банку від 18 червня 2015 року № 391, рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від

30.06.2015 № 931 та розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 11.06.2015 № 1367 Комплексної програми розвитку фінансового ринку в Україні [12].

Заплановано здійснити реалізацію комплексної програми в 3 етапи:

I етап. Вирішення проблем минулого та очищення фінансового сектору (2014 – 2016).

II етап. Закладення фундаменту для розвитку системи (2015 – 2017).

III етап. Реалізація заходів щодо самого розвитку (2017 – 2020).

Протягом першого етапу реалізації програми у банківській системі України відбулися значні зміни (табл. 1).

Таблиця 1

Основні показники діяльності банків України (млн. грн.)

Показники	Станом на 01.01.2014	Станом на 01.12.2016	Відхилення	
			+,-	%
1. Кількість діючих банків	180	98	-82	54,4
1.1. З них: з іноземним капіталом	49	39	-10	79,6
у % до загальної кількості	27	40	13	148,1
у т.ч.: зі 100% іноземним капіталом	19	17	-2	89,5
у % до загальної кількості	39	44	5	112,8
2. Активи банків	1278095	1263359	-14736	98,8
3. Кредитний портфель	911402	948708	37306	104,1
3.1. у % до обсягу активів	71,3	75,1	3,8	X
3.2. Частка простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів, %	7,7	24,2	16,5	X
4. Резерви за активними операціями банків	131252	330328	199076	251,7
5. Капітал	192599	144431	-48168	75,0
6. Зобов'язання	1085496	1118927	33431	103,1
7. Доходи банків	168888	166143	-2745	98,4
8. Витрати банків	167452	185027	17575	110,5
9. Результат діяльності	1436	-18884	-20320	x

Розраховано автором за даними НБУ. – Джерело доступу: <https://bank.gov.ua/>

У першу чергу, проаналізуємо зміни, що відбулися в структурі банків України. Значно скоротилась кількість банківських установ. На кінець 2016 року загальна кількість банків скоротилась на 45,6%, кількість банків з іноземним капіталом зменшилась на 20,4%. Разом з тим, їх питома вага у загальній кількості зросла і склала 40% у порівнянні з 27% у 2014 році. На наш погляд, така тенденція є негативною, оскільки збільшує залежність банківської та фінансової системи

України від зовнішнього капіталу, що матиме негативний вплив на суверенітет країни у сфері грошово-кредитної політики. Враховуючи це, першочерговим завданням для Національного банку є визначення оптимальних масштабів присутності іноземного банківського капіталу на ринку банківських послуг.

За період 2014 -2016 рр., Національний банк змінив підходи щодо групування банків. Якщо до 2016 року, банки розподілялись на 4 групи: найбільші, великі, середні та малі, то вже з 2016 року, відповідно до рішення Комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків від 31 грудня 2015 року, класифікація банків України має наступний вигляд:

1 група – банки з державною часткою;

2 група – банки іноземних банківських груп;

3 група – група 1, до якої належать банки, частка активів яких перевищує 0,5% активів банківської системи;

4 група – група 2, до якої належать банки, частка активів яких не перевищує 0,5% активів банківської системи [18].

Заслуговує уваги затверджений Національним банком порядок визначення системно важливих банків відповідно до постанови Правління Національного банку від 01.01.2015 № 863 [14]. Для віднесення банку до системно важливих визначається показник системної важливості банку. Банк є системно важливим, якщо цей показник є вищим, ніж розмір середньоарифметичного показника системної важливості банків. Середньоарифметичний показник системної важливості банків розраховується як співвідношення суми показників системної важливості банків до кількості банків, загальна сума показників системної важливості яких становить не менше 80 відсотків показників по банківській системі.

Станом на початок 2016 року, згідно з рішенням комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків № 78 від 16 лютого 2016 року, системно важливими банками в Україні визнані три банківські установи: ПАТ "Приватбанк", ПАТ "Ощадбанк" та ПАТ "Укресімбанк" [18].

У порівнянні з іншими країнами світу – це найменша кількість системно важливих банків. Наприклад, у Білорусі їх налічується 4; у Німеччині та

Великобританії - 5; у США – 7, у Росії – 10. Крім того, активи системно важливих банків у порівнянні з іншими країнами мають найнижчу питому вагу – 35%, тоді як у США на системно важливі банки припадає 82,8% усіх активів; у Беларусі – 73,8%; у Великобританії – 73,4%. Таке явище можна пояснити низькою концентрацією капіталу в банківській системі України. Але цю проблему НБУ вже почав вирішувати у 2014 році через скорочення кількості банків.

Слід відзначити те, що методика визначення системних банків в Україні відрізняється від методики, що використовується Базельським комітетом. Так, кількість показників, що застосовується під час оцінки банків в Україні дорівнює 5, а за методикою Базельського комітету використовується 12 показників. Національний банк України не використовує такі показники як: обсяг розрахунків, здійснюваних через платіжні системи; обсяг розміщених заявок на ринку цінних паперів; обсяг торгового портфеля та портфеля цінних паперів на продаж та ін. Це пояснюється значним відставанням розвитку фінансового ринку України, особливо ринку цінних паперів [8].

Активи банків мали незначне зниження на 1,2% або 1263359 млн. грн. Отже, зниження кількості діючих банків не мало значного впливу на обсяг активів банківської системи. Кредитна політика банків залишається агресивною – станом на кінець 2016 року кредитний портфель займає 75% загальних активів (при нормативному значенні 30-50%).

Зниження економічної активності та дохідності суб'єктів господарювання та населення призвело до зниження їх платоспроможності і, як наслідок, зростання частки простроченої заборгованості за кредитами. Цей показник наприкінці 2016 року дорівнював 24,2%, що на 16,5% вище ніж у 2014 році. Найбільший відсоток прострочених кредитів припадає на сферу споживчого кредитування. з метою вирішення проблем у цій сфері банківської діяльності, Верховною Радою України було ухвалено Закон України «Про споживче кредитування» від 15.11.2016 р. № 1734-19 [15]. Серед положень закону варто відзначити наступні: встановлені вимоги до реклами кредитних продуктів; заборонено вказувати можливість надання споживчого кредиту без документів підтвердження фінансового стану споживача,

надавати безпроцентні кредити; відтепер банки зобов'язані повідомляти клієнтам «ефективну кредитну ставку», що включає загальні витрати за споживчим кредитом. Впровадження вище зазначених заходів дозволить клієнтам банків отримувати реальну інформацію про банківські продукти та адекватно оцінювати свої фінансові можливості щодо оплати банківських послуг. Набрання чинності Закону України «Про споживче кредитування» відбудеться 10.06.2017 року. До цього часу банки повинні удосконалити свою діяльність, враховуючи нові вимоги. Результатом запровадження в дію закону повинно стати поліпшення якості банківських продуктів, підвищення доступності суб'єктів до послуг банківського ринку, зниження частки прострочених кредитів та зростання ефективності споживчого кредитування як для банків так і для інших контрагентів.

За період дослідження резерви за активними операціями банків зросли у 2,5 рази, внаслідок збільшення вимог до формування резервів. Це свідчить про високий ризик банківської діяльності в Україні в умовах девальвації гривні, економічного спаду, військових дій на Сході. Збільшення резервів негативно позначається на рівні капіталізації банків. Загальний розмір капіталу по банківській системі в цілому зменшився на 25%.

Слід відзначити, що вирішенню проблеми капіталізації банківської системи України, Національний банк приділяв найбільшу увагу. Так, важливим заходом Національного банку є затвердження нової методики діагностичного обстеження та стрес-тестування банків [16]. Згідно з постановою Правління Національного банку України від 15.04.2015 №260 «Про здійснення діагностичного обстеження банків» було проведено стрес-тестування 20 найбільших банків, за результатами яких розроблено відповідні програми докапіталізації. Варто зазначити, що всі банки з топ-20, що пройшли діагностичне обстеження у 2015 році, мають затверджені плани докапіталізації та зобов'язані виконувати всі заходи, передбачені цими планами. Зокрема, усі банки із топ-20 зобов'язані забезпечити показник адекватності регулятивного капіталу на рівні не нижче 5% до кінця вересня 2016 року.

Зобов'язання банків мали тенденцію до збільшення, але темпи зростання були незначними – 3,1% у 2016 році в порівнянні з 2014 роком. На сьогодні актуальною

залишається проблема повернення довіри до банківської системи з боку населення та суб'єктів господарювання. Значна частина грошей перебуває не у формі банківських депозитів і не використовуються банками для перерозподілу ресурсів. Це знижує продуктивність фінансових ринків та економіки в цілому. Тільки вирішивши цю проблему можна подолати кризу у формуванні ресурсної бази банків. Саме тому, Національний банк активно просуває так звану концепцію «безготівкової економіки». Першим кроком на шляху зменшення обсягу готівки є зниження з 04 січня 2017 року граничної суми розрахунків готівкою за участю фізичних осіб зі 150 тис. грн. до 50 тис. грн. Відповідні норми містяться у постанові Правління Національного банку України від 25.11.2016 № 407 «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 червня 2013 року № 210 «Про встановлення граничної суми розрахунків готівкою» [17]. Це сприятиме забезпеченню стабільних надходжень готівки до банківської системи й прискоренню розвитку безготівкового сегменту.

Крім того, на початку 2017 року Верховною Радою України підтримано Законопроект Національного банку України № 4121 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті". Це нововведення дозволить використовувати сучасні високотехнологічні платіжні інструменти та сприятиме розбудові cashless-економіки, передбаченої Комплексною програмою розвитку фінансового сектору України до 2020 р [18].

Не менш важливою проблемою для банків України останнім часом є постійне коливання їх ліквідності та платоспроможності. Національний банк України в якості кредитора останньої інстанції запроваджує новий інструмент екстреної підтримки ліквідності платоспроможних банків – Emergency liquidity assistance (ELA) [19]. Запровадження нового інструменту передбачено постановою Правління Національного банку України від 14 грудня 2016 року №411 "Про затвердження Положення про екстрену підтримку Національним банком України ліквідності банків". Постанова набуває чинності з 16 грудня 2016 року. Поряд з цим втрачає чинність «Положення про надання Національним банком України стабілізаційних

кредитів», затвердженого постановою правління НБУ № 327 від 13 липня 2010 року [20].

Кредити, отримані за інструментом ELA, призначені виключно для покриття тимчасового дефіциту ліквідності банку в разі настання надзвичайних ситуацій, коли банки вичерпали інші джерела підтримки ліквідності, зокрема за рахунок коштів акціонерів та стандартних інструментів рефінансування НБУ під заставу державних цінних паперів та іноземної валюти. Отримані в рамках ELA кредитні кошти банки мають спрямувати на виконання зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами (крім пов'язаних з банком осіб). Вони не призначені для фінансування бізнесу банку та не можуть бути використані замість необхідної додаткової капіталізації банку його акціонерами або вирішення його структурних проблем.

У таблиці 2 представлено порівняльний аналіз інструментів підтримки ліквідності банків. Проаналізуємо основні структурні елементи зазначених інструментів НБУ. Вагомі зміни стосуються строку надання кредиту. Якщо стабілізаційний кредит надавався на строк до 2-х років, то інструмент ELA надається на строк до 90 днів. Поряд з цим, загальний строк не може перевищувати 5 років по стабілізаційному кредиту та по ELA - 1 рік.

Збільшено розмір ставки за користування інструментом підтримки ліквідності на 0,5 процентних пунктів та за новим положенням, банки позбавлені можливості коригування процентної ставки в разі зміни облікової ставки НБУ до дати фактичного повернення траншу в повному обсязі. Порядок сплати відсотків залишається без змін.

Вимоги до формування застави не змінились, крім зменшення коригуючих коефіцієнтів за наступними видами застави:

- гарантії банків-нерезидентів – коефіцієнт знижено з 0,8 до 0,6;
- нерухоме майно – з 0,8 до 0,6;
- майнові права за договорами з юридичними особами – з 0,6 до 0,5;

Порівняльний аналіз інструментів підтримки ліквідності банків

Структурні елементи	Стабілізаційний кредит	Екстрена підтримка ліквідності платоспроможних банків (Emergency liquidity assistance (ELA))
1. Мета	Підтримка ліквідності	Підтримка ліквідності з метою забезпечення виконання його зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами
2. Строк	До 2-х років Може бути продовжений на строк до одного року. Загальний строк не може перевищувати 5 років	До 90 днів Може бути продовжений на строк до 90 днів. Загальний строк не може перевищувати один рік.
3. Розмір процентної ставки	На рівні облікової ставки НБУ + 1,5%. Підлягає коригуванню в разі зміни облікової ставки НБУ.	На рівні облікової ставки НБУ + 2%. Не підлягає змін до дати фактичного повернення цього траншу в повному обсязі.
4. Проценти	Проценти нараховуються з дня надходження коштів і закінчуючи днем, який передусє даті фактичного повернення коштів. Сплачуються щомісяця та в останній день строку користування траншем.	
5. Застава	Сума застави повинна перевищувати суму кредиту та процентів за 3 місяці користування ним. У разі зменшення вартості майна банки зобов'язані повернути частину заборгованості за стабілізаційним кредитом пропорційно розміру зменшення вартості майна чи замінити майном з урахуванням коригуючого коефіцієнта:	
5.1. Гарантії Кабінету Міністрів України	0,9	0,9
5.2. Гарантії урядів країн	0,9	0,9
5.3. Облігації Державної іпотечної установи	0,9	0,9
5.4. Гарантії міжнародних фінансових установ	0,9	0,9
5.5. Гарантії банків-нерезидентів	0,9	0,8
5.6. Банківські метали	0,8	0,8
5.7. Нерухоме майно	– 0,8 (за умови укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером); – 0,5 (у разі не укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером)	– 0,6 (за умови укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером); – 0,5 (у разі не укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером).
5.8. Майнові права за договорами з юридичними особами	– 0,6 (за умови укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером); – 0,4 (у разі не укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером).	– 0,5 (за умови укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером); – 0,4 (у разі не укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером).
5.9. Майнові права за договорами з фізичними особами	– 0,6 (за умови укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером); – 0,4 (у разі не укладення договору поруки з власником істотної участі в банку/ контролером).	0,25

Складено автором. Джерело: [19,20].

– майнові права за договорами з фізичними особами – з 0,6 до 0,25.

Таким чином, бачимо, що новий інструмент підтримки ліквідності має більш жорсткі умови надання – зменшення строку користування, підвищення вартості та високі вимоги до застави. Не кожен банк на сучасному етапі зможе відповідати цим умовам. Отже, доступність ресурсів для підтримки ліквідності банків знижується, що матиме негативний вплив на банківську систему в цілому.

Висновки. Таким чином, за результатами проведеного дослідження, можна стверджувати, що Національний банк України проводить активну роботу по реформуванню фінансового сектору. Більшість із проведених заходів мали позитивний ефект для банківської системи, зокрема: скорочення кількості банківських установ; підвищення контролю за рівнем капіталізації банків; розробка нового інструменту підтримки ліквідності банків; прийняття Закону України «Про споживче кредитування»; запровадження заходів щодо зменшення обсягу готівкових розрахунків. Але, поряд з цим, мають місце й певні недоліки, на які обов'язково необхідно звернути увагу. Це, перш за все, визначення оптимальних масштабів присутності іноземного банківського капіталу на ринку банківських послуг. Не менш важливим напрямом подальшої роботи для Національного банку є удосконалення підходів щодо визначення системно важливих банків з урахуванням зарубіжного досвіду та вимог Базельського комітету. Актуальною залишається й проблема підвищення рівня довіри до банків з боку населення та суб'єктів господарювання. Вирішення цієї проблеми можливе, з урахуванням двох умов: перше - це розширення асортименту банківських послуг та поліпшення їх якості, а друге – підвищення рівня фінансової грамотності населення. Останнє, на нашу думку, повинно стати першочерговим завданням як для кожного окремого банку, так і для банківської системи в цілому.

Список літератури:

1. Довгаль С.Ю. Сутність фінансової стійкості комерційного банку та ефективні шляхи її забезпечення / Ю.С. Довгаль, Р.О. Чамара // Фінансовий простір. – 2015. - № 1. – С. 130-136.
2. Гарбар Є.С. Фактори впливу на фінансову стійкість банку в умовах нестабільного економічного середовища / Є.С. Гарбар // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. – 2015. – Вип. 1 (1). – С. 184-187.
3. Вядрова Н.Г. Фінансова стійкість банківського сектора під впливом структури власних фінансів та макроекономічних чинників / Н.Г. Вядрова, І.В. Нагай // Бізнес Інформ. – 2015. - № 3. – С. 217-225.
4. Карчева Г.Т. Проблеми забезпечення фінансової стійкості банківської системи України в умовах макроекономічної нестабільності / Г.Т. Карчева // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2016. – Т. 21, Вип. 5. – С. 146-150.

5. Іщенко О. О. Вдосконалення інструментів оцінки фінансової стійкості банку в умовах економічної нестабільності / О.О. Іщенко // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/5/35.pdf>
6. Краснова І. Сутність та критерії ідентифікації системно важливих банків / І. Краснова, В. Лавренюк // Вісник Національного банку України. – 2015. - № 5. – С. 18-24.
7. Парипа К.В. Сутність системно важливих банків та їх значення для забезпечення стійкості фінансового сектору країни / К.В. Парипа // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/UZTNU_econ/2012_1/Parypa.pdf
8. Онищенко Ю.І. Підходи до визначення системних банків в національних банківських системах / Ю. І. Онищенко, О. А. Рімко // Економічні студії. – Львів, 2016. – № 2 (10). – С. 129-135.
9. Ткаченко О.О. Аналіз світового досвіду систем оцінювання фінансової стійкості банків / О.О. Ткаченко // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1: Економіка. – 2014. – Вип. 3. – С. 104-108.
10. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
11. Річний звіт Національного банку України за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/>
12. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297>
13. Огерчук М.О. Особливості діяльності банків з іноземним капіталом в Україні / М. О. Огерчук // Регіональна економіка. - 2012. - № 3. - С. 121-128.
14. Про затвердження Положення про порядок визначення системно важливих банків: Постанова Правління НБУ від 25.12.2014 р. № 863 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/PB14126.html
15. Закон України «Про споживче кредитування» від 15.11.2016 № 1734-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>
16. Про здійснення діагностичного обстеження банків: Постанова Правління НБУ від 15.04.2015 р. № 260 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=17375620>
17. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 червня 2013 року № 210 : Постанова Правління НБУ від 25.12.2014 р. № 863 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0407500-16>
18. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/>
19. Про затвердження Положення про екстрену підтримку Національним банком України ліквідності банків: Постанова Правління НБУ від 14.12.2016 р. № 411 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=40967601>
20. Про затвердження Положення про надання Національним банком України стабілізаційних кредитів банкам України: Постанова Правління НБУ від 13.07.2010 р. № 327 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0540-10>

References

1. Dovhal S.Iu. Sutnist finansovoi stiiokosti komertsiiinoho banku ta efektyvni shliakhy yii zabezpechennia / Yu.S. Dovhal, R.O. Chamara // Finansovyi prostir. – 2015. - № 1. – С. 130-136.
2. Harbar Ye.S. Faktory vplyvu na finansovu stiiokist banku v umovakh nestabilnogo ekonomichnogo seredovyscha / Ye.S. Harbar // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii : Ekonomika. – 2015. – Vyp. 1 (1). – С. 184-187.
3. Viadrova N.H. Finansova stiiokist bankivskoho sektora pid vplyvom struktury vlasnykh finansiv ta makroekonomichnykh chynnykiv / N.H. Viadrova, I.V. Nahai // Biznes Inform. – 2015. - № 3. – С. 217-225.
4. Karcheva H.T. Problemy zabezpechennia finansovoi stiiokosti bankivskoi systemy Ukrainy v umovakh makroekonomichnoi nestabilnosti / H.T. Karcheva // Visnyk Odeskoho natsionalnogo universytetu. Serii : Ekonomika. – 2016. – Т. 21, Vyp. 5. – С. 146-150.
5. Ishchenko O. O. Vdoskonalennia instrumentiv otsinky finansovoi stiiokosti banku v umovakh ekonomichnoi nestabilnosti / O.O. Ishchenko // [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/5/35.pdf>
6. Krasnova I. Sutnist ta kryterii identyfikatsii systemno vazhlyvykh bankiv / I. Krasnova, V. Lavreniuk // Visnyk Natsionalnogo banku Ukrainy. – 2015. - № 5. – С. 18-24.
7. Parypa K.V. Sutnist systemno vazhlyvykh bankiv ta yikh znachennia dla zabezpechennia stiiokosti finansovoho sektoru krainy / K.V. Parypa // [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/UZTNU_econ/2012_1/Parypa.pdf
8. Onyshchenko Yu.I. Pidkhody do vyznachennia systemnykh bankiv v natsionalnykh bankivskykh systemakh / Yu. I. Onyshchenko, O. A. Rimko // Ekonomichni studii. – Lviv, 2016. – № 2 (10). – С. 129-135.
9. Tkachenko O.O. Analiz svitovoho dosvidu system otsiniuvannia finansovoi stiiokosti bankiv / O.O. Tkachenko // Naukovyi visnyk Chernihivskoho derzhavnogo instytutu ekonomiky i upravlinnia. Serii 1: Ekonomika. – 2014. – Vyp. 3. – С. 104-108.
10. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnyi bank Ukrainy» vid 20.05.1999 № 679-XIV [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
11. Richnyi zvit Natsionalnogo banku Ukrainy za 2015 rik [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.bank.gov.ua/>
12. Kompleksna prohrama rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2020 roku [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297>
13. Oherchuk M.O. Osoblyvosti dialnosti bankiv z inozemnym kapitalom v Ukraini / M. O. Oherchuk // Rehionalna ekonomika. - 2012. - № 3. - S. 121-128.
14. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok vyznachennia systemno vazhlyvykh bankiv: Postanova Pravlinnia NBU vid 25.12.2014 r. № 863 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/PB14126.html

15. Zakon Ukrainy «Pro spozhyvche kredyтуvannia» vid 15.11.2016 № 1734-19 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>
16. Pro zdiisnennia diahnostychnoho obstezhennia bankiv: Postanova Pravlinnia NBU vid 15.04.2015 r. № 260 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=17375620>
17. Pro vnesennia zmin do postanovy Pravlinnia Natsionalnogo banku Ukrainy vid 06 chervnia 2013 roku № 210 : Postanova Pravlinnia NBU vid 25.12.2014 r. № 863 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0407500-16>
18. Ofitsiinyi sait Natsionalnogo banku Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.bank.gov.ua/>
19. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro ekstrenu pidtrymku Natsionalnym bankom Ukrainy likvidnosti bankiv: Postanova Pravlinnia NBU vid 14.12.2016 r. № 411 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=40967601>
20. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro nadannia Natsionalnym bankom Ukrainy stabilizatsiinykh kredytiv bankam Ukrainy: Postanova Pravlinnia NBU vid 13.07.2010 r. № 327 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0540-10>